

BATASUNAREN LEGEZ KANPORATZEA

Xabin Makazaga | DONOSTIA

Euskal Herrian prozesu eraikitzaile bultzatu eta Hegoaldeko lau herrialdeak bilduko zituen Autonomia Estatutuaren aldeko indarrak biltzeko sortu zen Herri Batasuna, duela 24 urte. 1978ko urriaren 19an aurkeztu zen, Bergaran. Espainiako Konstituzioaren aurka egin zuen lehen kanpaina. Denboraren joanean ezker abertzalearen adierazpide politikoak aldaketa ugari izan ditu. Eraikuntza nazionala eta bakegintza bilakatu ditu lan ildo nagusi. Batasuna, Euskal Herri osoko erakunde nazionala, 2001eko ekainaren 23an sortu zen.

KAS ALTERNATIBA. KAS koordinakundeak zortzi puntuko proposamen bateratzailea osatu zuen 1976ko uztailan, ezker abertzaleko erakundeek hitzartua: ETA(m), ETA(p-m), EHAS, LAIA, LAB eta LAK. ETAk bost puntutan laburbildu zuen.

XIBERTAKO BILERAK. Franco hil ostean Espainian egingo ziren lehen hauteskundeei begira, Hego Euskal Herriko indar politiko guztiei gonbita egin zitzairen, KAS alternatibaren bost puntuak gutxieneko gisa eztabaidatzera. PCE eta PSOE ez ziren izan topaketetan. Bost bilera egin, eta EAJk hauteskundeetan parte hartzea erabaki zuen. 1977ko ekainaren 15eko bozetan, EIA eta EMK ere koalizioan aurkeztu ziren, EE gisa. Erreforma onartzen ez zuen KASen gehiengoak —ETA(m), HASI, LAIA, LAB, ASK...— parte ez hartzeko deia egin zuen, eta abstentzioa eskatu.

ALTSASUKO MAHAIA. HASI, ESB, LAIA, EAE-ANV eta EIA alderdiek Altsasuko Mahaia sortu zuten, 1977ko urriaren 24an. Handik gutxira, EIA akordiotik kanpo geratu zen.

HERRI BATASUNA-REN SORRERA. Altsasuko Mahaiko lau alderdiek Herri Batasuna sortu zuten, 1978ko apirilaren 28an, eta hauteskunde koalizio gisa aurkeztu.

HB-REN LAGUNTZA BATZORDEAK. Herri Batasuna bultzatu zuten lau alderdiek ekitaldia antolatu zuten Bergaran, urriaren 19an, HBren Laguntza Batzordea aurkezteko. Alderdien egituratik kanpoko independenteak biltzen ziren bertan. Jarraian, herri eta auzoetan sortu ziren Laguntza Batzordeak.

ESPAINIAKO KONSTITUZIOARI EZ. HBren aurreneko kanpaina, Espainiako Konstituzioaren aurka izan zen, 1978ko abenduaren 6ko erreferendumean. Hego Euskal Herrian, abstentzioak %51,20 izan ziren, baiezkoak %34,55 eta ezezkoak %10,65.

LEHEN HAUTESKUNDEAK. HBren lehen hauteskundeak Espainiako Kongresurakoak izan ziren, 1979ko martxoaren 1ean. 172.110 boto jaso zituen, eta hiru diputatu lortu Madrilén.

EAE-KO ESTATUTUA. Euskal Autonomia Erkidegorako Estatutua 1979ko urriaren 25ean onartu zen, erreferendumean. HBk ez zuen onartu Nafarroa kanpoan uztea, eta abstentzioa eskatu zuen.

MAHAI NAZIONAL BERRIA. HBren berregituraketa burutu, eta alderdietako 16 orde-

Altsasuko Mahaitik Euskal Herrira urratsez urrats

24 URTEKO IBILBIDEA. 1978. urtean HB sortu zenetik, Euskal Herriaren burujabetza eta eraikuntza izan ditujomuga nagusi, oztopoz beteriko ibilbidean

HB-REN AURKEZPENA. 1978ko urriaren 19an aurkeztu zen Herri Batasuna, Bergaran.

'EUSKO GUDARIAK'. Espainiako erregeari Eusko Gudariak kantatzen, Gernikan.

LEGEGINTZALDI ITUNA. EAJk, EAK eta EHK ituna sinatu zuten Eusko Legebiltzarrean.

karik eta Laguntza Batzordeko 15ek osatu zuten Mahai Nazional berria, 1979ko abenduan. Handik bi hilabetera, LAIAk eta ESBk utzi egin zuten HB koalizioa.

LEIREKO ZINA. 1979ko Aberri Egunaren bezperan, HBk Leirera deitu zituen bere hautetsiak, «euskal aberriaren batasunaren eta burujabetasunaren aldeko zina» egitera.

'EUSKO GUDARIAK' KANTARI. Juan Carlos I.a Espainiako erregeak Euskal Herrira eginiko lehen bisita ofizialean, 1981eko otsailean, HBko eta LAIAko hautetsiek *Eusko Gudariak* kantatu zioten, Gernikako Juntetxean.

TELESFORO MONZONEN HERIOTZA. 1981eko martxoaren 9an hil zen Telesforo Monzon, Baionan. Jose Antonio Agirre lehendakariaren sailburu izana, EAJtik kalera-
tu zuten 1977an, eta hurrengo urtetik hil arte HBko mahaikide izan zen.

HB-REN AURKAKO OPERAZIOA. 1981eko maiatzean, HBko 63 hautetsi atxilotu zi-

tegi Gorenak HBren aldeko ebazpena eman zuenean.

HB-KO LEHENDAKARIGAIA. Juan Carlos Ioldi euskal preso izan zen HBren aurreneko lehendakari gaia, EAEko hauteskundeetan. 1987ko otsailaren 26an, espetxetik Eusko Legebiltzarrera eraman, eta lehendakari gisa mintzatu zen. Hauteskundeetan 200.000 boto jaso zituen HBk.

362.000 BOTO. Europako Parlamenturako bozetan 362.000 boto bildu zituen HBk, 1987ko ekainaren 10ean. Marka historiko horri esker europarlamentari bat lortu zuen.

HASI-REN ZATIKETA. 1987an egin zuen HASIk III. Kongresua, eta tirabira handiak azaleratu ziren. 1988ko apirilean HASiko hainbat militante kaleratuak izan ziren, eta beste askok bere kabuz utzi zuen alderdia. Gero, 1992an, HASIk desageretzea erabaki zuen.

AJURIA ENEKO ITUNA. Ezker abertzalea joko politikotik baztertu asmoz, Ajuria Eneko Ituna sinatu zuten EAEko alderdi politiko nagusiek, 1988ko urtarrilaren 12an. Aurrez Madrilén eta gero Nafarroan, antzeko hitzarmenak egin zituzten.

BERREGITURAKETA SAKONA. Etorkizunari begira bere ezaugarriak definituz, 1988ko maiatzean urrats garrantzitsua egin zuen HBk. Negoziazio politikoaren bidez KAS alternatibaren oinarritutako akordio politikoa «atzerazina» zela ebatzi zuen, eta euskal administrazio nazional berriak prestatzea jarri zuen erronka gisa.

ALJER-KO NEGOZIAZIOAK. ETak eta Espainiako Gobernuak Aljerren negoziatzio mahaia sortzea erabaki zuten, 1989ko hasieran. ETak bi hilabete su-etena eman zuen, eta, Aberri Egunaren bihar-munean, bi aldeek hitzartutako testua kaleratu zuen erakunde armatuak. Espainiako Barne ministro Jose Luis Corcuera, baina, horrekin bat ez zetorren beste testu bat irakurri zuen. Aljerko prozesua bukatutzat eman zuen ETak.

JOSU MUGURUZAREN HILKETA. Santi Brouard hil zuteneko bosgarren urteurrenean, Josu Muguruza tiroz hil zuten Madrilén eta Iñaki Esnaola larri zauritu, 1989ko azaroaren 20an. HBko hautetsiak diputatu-akta jasotzera joanak ziren Madrilera.

AUTONOMIA ESTATUTU NAZIONALA. HBk Autonomia Estatutu Nazionalaren proiektua aurkeztu zuen 1990eko ekainean, Euskal Herriaren burujabetzan eta lurraldetasunean oinarrituta.

UDALAK INDEPENDENTZIA-REN ALDE. Udaletan independentziaren aldeko mozioak aurkeztzen hasi ziren, 1991ko irailean. Azkeneko 66 izan ziren aldarrikapena egin zutenak. HBko eta EAKo hautetsiek babestu zituzten, eta Eusko Jaurlaritzako lehendakari Jose Antonio Ardanzak, EA Gobernutik kanporatu zuen.

'URRATS BERRI' PROZESUA. Bere izaeraz eta politika egiteko ereduaz hausnarketa egin zuen HBk, 1991ko azarotik 1992ko apirilera, *Urrats Berri* prozesuan.

tuzten, Juan Jose Roson Espainiako Barne ministroaren aginduz.

HB-KO HAUTETSIK EPATITUAK. Gernikan Espainiako erregearen aurrean eginiko ekintzagatik, HBko hautetsien kontrako epaiketa hasi zen, 1983ko azaroan. Bost hilabeteko zigorra jaso zuten, baina, berriro epaitu, eta zigorgabetu zituzten 1993an.

SANTI BROUARD-EN HILKETA. Santi Brouard, HASI alderdiko presidente eta HBren Mahai Nazionalako kidea, tiroz hil zuten Bilbon, 1984ko azaroaren 20an.

HB ERABERRITUA. 1985eko urtarrilean barne-eraberritze prozesua burutu zuen HBk, eta 31 kidez osatutako Mahai Nazionala aukeratu. Jarraian, *Euskadi alaitsu eta borrokan kementsu* kanpaina ikusgarria egin zuen.

HB LEGEZTATUA. Elkarre Politikoen Erregistroan, HBk 1980an sartu zituen bere estatutuak, baina 1986ko ekainaren 2a arte ez zuten legeztatu, Espainiako Auzi-